

arbejde Forestilling, og den er, at disse Fæstegårde ere ligesom en Art Fideicommisser og at naar et af Børnene tiltræder den fædrene Besiddelse, anses Familiens Ret for at være gjort Tylbest. Ingen tænker i den Henseende paa de andre Arvinger. Det er i det Mindre et Billede af Lehnforholdene. Alle finde det i sin Orden, at det maa overlades til Familien at sørge for dem, der gaae tomhændede bort, naar blot een af Familien har faaet Gaarden. Fleertallets Forslag holder sig netop til det Nedarbejde og Sædvansmæssige. Jeg skjønner imidlertid ikke, at der er Anledning til at fravige det Sædvansmæssige, naar Godseieren beslutter sig til at bortfæste Gaarden. Naar man siger, at man ved at opstille de nærmere Betingelser for Fæstet vil slutte sig nogle til det Sædvansmæssige, maa man ogsaa stille Betingelserne saaledes, at det kan komme til Anvendelse, hvor Fæstegaarden bliver bortfæstet. Der kan jo være mangfoldige Tilfælde, hvor saaledes den Godseier, der ønsker at fremme Selveiendom paa sin Besiddelse og tillige ønsker, at den afbøde Fæsters Børn skulle komme i Besiddelse af Gaarden, og hvor Forholdene dog kunne være af den Beskaffenhed, at begge Parter foretrak, at Gaarden overdrages i Fæste. Nu forekommer det mig, at man ikke skulde lægge Hindringer iveien herfor, men netop støtte det Sædvansmæssige, at et af Børnene faaer Gaarden til Fæste, og i saa Fald lade denne Art Tilbagebetaling bortfalde, idet man siger, at i saa Tilfælde er der ikke Anledning til Tilbagebetaling, da Familien gennem det Børn, der faaer Gaarden, faaer en Erstatning. Jeg vilde være ængstelig for, at Godseieren ogsaa der, hvor der er Børn paa Gaarden og han ellers fandt Anledning til at overlade et af Børnene Gaarden, ved denne Udbetaling skulde føle sig fritaget for at tylbestgjøre det Sædvansmæssige og frigjøre sig for den Opfordring, han maatte føle hos sig, at det var Ret, at et af Børnene fik Gaarden. Det er for at støtte det Sædvansmæssige og de gode Indskydelser hos Godseieren, at jeg har stillet dette Underændringsforslag, hvorved Godtgjørelsen heller ikke finder Sted, naar Godseieren bortfæster Gaarden til et af Børnene. Ved Sagens forrige Behandling

hittrede en æret Rigsdagsmand, at der var noget Mistænkeligt derved. Det var ubetvivel saaledes, at det smagte ham noget af Theorien om Bøndernes Medveiendomsret, og derved kunde der altsaa være Betænkelse for dem, der ikke hylde denne Theori, at vedtage et saadant Forslag. Men uagtet jeg i en Række af Aar har beskæftiget mig med disse Forhold, er jeg aldrig gaaet ind paa denne Theori, og Ingen vilde mere end jeg beklage, om denne Theori skulde vinde Indgang i Lovgivningen. Men jeg finder heller ikke Spor deraf i Forslaget.

Ordføreren: Af de Indvendinger, der ere gjorte mod Fleertallets Forslag, og altsaa i Principet ogsaa imod den høitærede Minister, er der især en, som vækker Opmærksomhed, nemlig, at det skulde være tvivlsomt, hvorvidt Rigsdagen kunde være berettiget til at disponere over, hvad der tilhørte nogle af Børnene, til Gavn for eet af dem, altsaa f. Ex. hvis der var 6 Børn, tage de fem Børns Lodder og give dem til det 6te Børn, for at det kunde kjøbe Gaarden. Det vilde være en væsentlig Indvending, dersom den bestaaende Lovgivning sagde, at en saadan Sum skulde udloddes mellem alle Børnene, thi i saa Fald vilde ogsaa jeg have stor Betænkelse ved, at det Offentlige gjorde nogle af Børnene arveløse. Men den falder bort, naar man husker paa, at en saadan Ret have de ikke. Hele dette Forsøg paa at tilveiebringe for Fæsterens Familie et Activ, som først og fremmest skal sætte den istand til at blive paa Gaarden og, hvor dette ikke lykkes, skal indflyde i Boet, fremkommer først ved denne Bestemmelse, og derfor troer jeg, at ligesom Lovgivningen kan give denne Ret, kan den begrænse den. Vi ere ikke her paa det rene Rettsgebeet, men her spørges om det Hensigtsmæssige, og jeg idetmindste har ingen Tvivl om, at Familien vil være bedretjent med, at Een af den beholder Gaarden, end ved at Summen udloddes i smaa Parter; det er vist, at man kan paavise enkelte Tilfælde, hvor denne Beregning ikke holder Stik, hvor den Broder, der faaer Selveiendommen for en ringe Kjøbesum, ikke anseer sig forpligtet til at sørge for sine Søstres Udstyr, eller for